

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α' ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

06/10/2019

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Σύμφωνα με τον συγγραφέα του κειμένου, δεν είναι δυνατόν να υπάρξει «ιδανικός ομιλητής» της γλώσσας. Κάτι τέτοιο είναι δύσκολο να επιτευχθεί καθώς είναι τεράστιο το πλήθος και η πολυπλοκότητα των γνώσεων και των ικανοτήτων που απαιτείται να διαθέτει ένα άτομο, ώστε να θεωρηθεί ότι κατέχει πλήρως τη γλώσσα.

(Μονάδες 10)

A2. «Προσεκτικός ομιλητής», σύμφωνα με το κείμενο, μπορεί να θεωρηθεί αυτός που ποτέ δεν πιστεύει ότι κατέχει πλήρως τη γλώσσα αλλά συνεχώς προσπαθεί σε όλη τη διάρκεια της ζωής του να την εμπλουτίζει. Κύρια γνωρίσματά του είναι ότι έρχεται σε επαφή με κείμενα που τον βοηθούν να εξελιχθεί γλωσσικά, ότι ασκείται στην παραγωγή ποιοτικού γραπτού και προφορικού λόγου και ότι κάνει πάντοτε τις περισσότερες κατάλληλες επιλογές σε κάθε επίπεδο χρήσης της γλώσσας. Κυρίως όμως έχει συναίσθηση της αξίας της και της δείχνει πάντοτε τον απαιτούμενο σεβασμό.

(Μονάδες 15)

B1. Δομικά μέρη πρώτης παραγράφου:

- 1) Θεματική πρόταση: «Κατ' αρχάς ... ιδανικός ομιλητής».
- 2) Λεπτομέρειες-σχόλια: «Θα ήταν, νομίζω, ... της πραγματικής επικοινωνίας».
- 3) Κατακλείδα: «Αν, λοιπόν, σκεφθούμε ... μιας συγκεκριμένης γλώσσας».

Τρόπος ανάπτυξης: ορισμός, καθώς ορίζεται ο ιδανικός ομιλητής και καταγράφονται σε όλη την παράγραφο τα χαρακτηριστικά του (λέξεις-κλειδιά «θα σήμαινε και ποιος θα χαρακτηριζόταν»).

(Μονάδες 10)

B2.

Κατ' αρχάς	απαρίθμηση
όμως	αντίθεση-εναντίωση
Ακόμη	προσθήκη

Λοιπόν	συμπέρασμα
Ωστόσο	αντίθεση-εναντίωση

(Μονάδες 05)

B3.

άψογα: τέλεια

ανέφικτο: αδύνατο

ακατάπαυστα: ασταμάτητα

εντατική: έντονη

εμψυχώσει: ενθαρρύνει

(Μονάδες 05)

B4.

πολυπλοκότητα ≠ απλότητα

εναίσθητος ≠ αναίσθητος

πασχίζει ≠ αδιαφορεί

ανεπτυγμένο ≠ υποανάπτυκτο

επίγνωση ≠ άγνοια

(Μονάδες 05)

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο

Χρήση προσώπου: γ' ενικό και πληθυντικό

Λειτουργία της γλώσσας: αναφορική

Ύφος: επίσημο, αντικειμενικό και απρόσωπο

Τίτλος: «Η γλωσσική κρίση της εποχής μας»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ:

Αφορμή από επίκαιρο γεγονός, επισήμανση της σημασίας της γλώσσας σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο αλλά και της γλωσσικής κρίσης που παρατηρείται στη σύγχρονη εποχή καθώς και των χαρακτηριστικών της.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ:

1^ο ζητούμενο: Αιτίες γλωσσικής κρίσης:

1. **Η ελλιπής εκπαίδευση:** περιορισμός του χρόνου διδασκαλίας της γλώσσας στο σχολείο, προώθηση μηχανιστικής εκμάθησης που οδηγεί στην πνευματική νάρκωση και στην αδιαφορία για τη γλωσσική και πνευματική καλλιέργεια, ειδίκευση και προσανατολισμός σε μαθήματα θετικού περιεχομένου καθώς αυτό επιτάσσουν οι ανάγκες της αγοράς εργασίας.
2. **Η βλαπτική επίδραση της τηλεοπτικής γλώσσας και του συνθηματικού λόγου της διαφήμισης:** η γλώσσα της τηλεόρασης και της διαφήμισης χαρακτηρίζεται από λεξιπενία, ατέλειες εκφραστικές και συντακτικές, τυποποιημένο και στερεότυπο λόγο, «σλόγκαν» και συνθήματα που επηρεάζουν αρνητικά το γλωσσικό αισθητήριο του δέκτη και επιφέρουν γλωσσική ανεπάρκεια.
3. **Η κυριαρχία της εικόνας ως μέσου πρόσληψης πληροφοριών:** η τηλεόραση με την εικόνα και τα σύγχρονα ψηφιακά μέσα, όπως ο υπολογιστής και το διαδίκτυο, έχουν περιορίσει την επαφή του νέου με το λογοτεχνικό βιβλίο, κάτι που υποβαθμίζει τη γλωσσική έκφραση.
4. **Η ξενομανία-γλωσσική ηγεμονία της αγγλικής:** μαζί με τις νέες τεχνολογίες εισέρχεται στην καθημερινότητα μας ένα πλήθος λέξεων ξενικής προέλευσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η ορολογία της πληροφορικής στην αγγλική γλώσσα και η χρήση του λατινικού αλφαβήτου σε βάρος του ελληνικού.
5. **Το ευδαιμονιστικό, καταναλωτικό και χρησιμοθηρικό κλίμα που κυριαρχεί:** ο άνθρωπος της εποχής μας επιδιώκει το όφελος και αξιολογεί τα πράγματα με κριτήριο το οικονομικό κέρδος, τα ποσοτικά κριτήρια και όχι τα ποιοτικά. Είναι φυσικό, λοιπόν, να αδιαφορεί για τα πνευματικά αγαθά, τη γλώσσα και την πνευματική του καλλιέργεια.
6. **Η ένταση, το άγχος, οι γρήγοροι ρυθμοί ζωής στην πόλη:** οι συνθήκες αυτές εμποδίζουν την ουσιαστική επικοινωνία στις διαπροσωπικές σχέσεις. Η απομόνωση που καλλιεργείται δεν μπορεί παρά να έχει άμεσες συνέπειες και στη γλώσσα, που δεν καλείται πλέον να εκφράσει το σύνολο των εσωτερικών καταστάσεων του ατόμου αλλά ένα μικρό τμήμα τους.

2^ο ζητούμενο: Τρόποι αντιμετώπισης των αρνητικών αποτελεσμάτων της γλωσσικής κρίσης μέσω της παιδείας

1. Είναι καθήκον του σχολείου να ενισχύσει το μάθημα της νεοελληνικής γλώσσας αλλάζοντας τον τρόπο διδασκαλίας του, έτσι ώστε να γίνει πιο ελκυστικό στους μαθητές. Σε αυτό θα συντελέσει και η χρήση της τεχνολογίας και του διαδικτύου που θα κεντρίσουν το ενδιαφέρον τους και θα καταστήσουν πιο απλή τη μετάδοση της γλώσσας.
2. Η επαφή των μαθητών με ενδιαφέροντα και σημαντικά κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας και η σωστή διδασκαλία τους θα δημιουργήσουν μια ουσιαστική σχέση του μαθητή με τη λογοτεχνία. Μεγάλο κίνητρο για την ανάγνωση βιβλίων θα αποτελέσει και η δημιουργία σύγχρονων βιβλιοθηκών. Έτσι τα παιδιά διαβάζοντας βιβλία θα εμπλουτίσουν τη γλώσσα τους.

3. Το σχολείο οφείλει να πάψει να δίνει βαρύτητα μόνο σε μαθήματα θετικού προσανατολισμού και να φέρει σε ουσιαστική επαφή τους νέους με μαθήματα ανθρωπιστικού περιεχομένου αυξάνοντας τις ώρες διδασκαλίας τους. Με αυτόν τον τρόπο θα δημιουργηθούν ολόπλευρα καλλιεργημένοι αυριανοί πολίτες που θα έχουν συναίσθηση της αξίας της εθνικής τους γλώσσας και θα αγωνίζονται συνεχώς για να την κατακτήσουν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Διατύπωση του τελικού συμπεράσματος: η γλώσσα στις μέρες μας περνά μεγάλη κρίση με δυσμενείς συνέπειες τόσο στο άτομο όσο και στην κοινωνία. Επιβάλλεται, λοιπόν, η παιδεία με τη δύναμη που έχει να συμβάλει στη γλωσσική αναβάθμιση του έθνους.

Αποφώνηση προαιρετικά: (Υπογραφή Αρθρογράφου)

(Μονάδες 50)

ΤΙΣ ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:
ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ
ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ ΕΛΣΑ